Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 18. júna 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Článok 33 ods. 2 písm. a) – Nemožnosť orgánov členského štátu zamietnuť žiadosť o azyl ako neprípustnú z dôvodu predchádzajúceho priznania postavenia utečenca v inom členskom štáte – Článok 4 Charty základných práv Európskej únie – Riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v tomto inom členskom štáte – Posúdenie tejto žiadosti o azyl týmito orgánmi napriek priznaniu postavenia utečenca v uvedenom inom členskom štáte – Smernica 2011/95/EÚ – Článok 4 – Individuálne posúdenie“

Vo veci C-753/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) zo 7. septembra 2022 a doručený Súdnemu dvoru 12. decembra 2022, ktorý súvisí s konaním:

QY

proti

Bundesrepublik Deutschland,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, K. Jürimäe (spravodajkyňa), E. Regan, T. von Danwitz, Z. Csehi a O. Spineanu-Matei, sudcovia M. Ilešič, J.-C. Bonichot, S. Rodin, I. Jarukaitis, A. Kumin, M. L. Arastey Sahún a M. Gavalec,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: K. Hötzel, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. septembra 2023,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– QY, v zastúpení: S. Kellmann, Rechtsanwalt,

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, A. Hoesch a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

– belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs, C. Pochet, A. Van Baelen a M. Van Regemorter, splnomocnené zástupkyne,

– česká vláda, v zastúpení: A. Edelmannová, M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

– Írsko, v zastúpení: M. Browne, Chief State solicitor, A. Joyce a D. O'Reilly, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci A. McMahon, BL,

– grécka vláda, v zastúpení: G. Karipsiadis a T. Papadopoulou, splnomocnení zástupcovia,

– francúzska vláda, v zastúpení: R. Bénard, O. Duprat-Mazaré, B. Fodda a J. Illouz, splnomocnení zástupcovia,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci W. Ferrante, avvocato dello Stato,

– luxemburská vláda, v zastúpení: A. Germeaux, J. Reckinger a T. Schell, splnomocnení zástupcovia,

– holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a M. H. S. Gijzen, splnomocnené zástupkyne,

– rakúska vláda, v zastúpení: A. Posch, J. Schmoll a M. Kopetzki, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: A. Azéma, J. Hottiaux a H. Leupold, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 25. januára 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 druhej vety nariadenia Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31), článku 4 ods. 1 druhej vety a článku 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9), ako aj článku 10 ods. 2 a 3, článku 33 ods. 1 a článku 33 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi QY, sýrskou štátnou príslušníčkou, ktorej bolo v Grécku priznané postavenie utečenca, na jednej strane a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Nemecko), v zastúpení Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) (ďalej len „spolkový úrad") na druhej strane vo veci rozhodnutia tohto úradu, ktorým zamietol žiadosť QY o priznanie postavenia utečenca.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 604/2013

3 Odôvodnenie 6 nariadenia č. 604/2013 uvádza:

„Prvá etapa vytvárania spoločného európskeho azylového systému, ktorý by v dlhšom časovom rámci mohol viesť k spoločnému postupu a jednotnému, v celej [Európskej únii] platnému, postaveniu pre osoby, ktorým bola udelená medzinárodná ochrana, bola teraz ukončená. …“

4 Článok 1 tohto nariadenia definuje predmet úpravy uvedeného nariadenia takto:

„Toto nariadenie stanovuje kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanú v jednom z členských štátov štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti (ďalej len ‚zodpovedný členský štát‘).“

5 Článok 3 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.“

Smernica 2011/95

6 Odôvodnenia 7 a 9 až 13 smernice 2011/95 znejú takto:

„(7) Prvá etapa budovania spoločného európskeho azylového systému je v súčasnosti dokončená. …

…

(9) V Štokholmskom programe Európska rada zopakovala svoj záväzok vytvoriť najneskôr do roku 2012 spoločný priestor ochrany a solidarity založený na spoločnom konaní o azyle a jednotnom postavení pre osoby pod medzinárodnou ochranou v súlade s článkom 78 [ZFEÚ].

(10) Na základe vykonaných hodnotení je vhodné potvrdiť zásady ustanovené v smernici [Rady] 2004/83/ES [z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 2004, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96], ako aj usilovať sa dosiahnuť vyšší stupeň aproximácie pravidiel priznávania a obsahu medzinárodnej ochrany na základe vyšších noriem.

(11) Mali by sa mobilizovať zdroje Európskeho fondu pre utečencov a Európskeho podporného úradu pre azyl [(CEAS)] s cieľom poskytnúť primeranú podporu úsiliu členských štátov pri zavádzaní noriem stanovených pre druhú etapu spoločného európskeho azylového systému, a to najmä tých členských štátov, ktoré predovšetkým z dôvodu ich geografickej a demografickej situácie čelia osobitnému a neúmernému tlaku na ich azylové systémy.

(12) Hlavným cieľom tejto smernice je na jednej strane zaistiť, aby členské štáty uplatňovali spoločné kritériá pre identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu, a na druhej strane zaistiť, aby bola k dispozícii minimálna úroveň výhod pre tieto osoby vo všetkých členských štátoch.

(13) Aproximácia pravidiel o priznaní a obsahu postavenia utečenca a doplnkovej ochrany by mala pomôcť obmedziť sekundárne pohyby žiadateľov o medzinárodnú ochranu medzi členskými štátmi tam, kde takýto pohyb je spôsobený výlučne rozdielmi v legislatívnych rámcoch.“

7 Článok 1 smernice 2011/95 definuje jej účel takto:

„Účelom tejto smernice je stanoviť normy pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva byť pod medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah poskytovanej ochrany.“

8 Článok 3 tejto smernice s názvom „Výhodnejšie normy“ stanovuje:

„Členské štáty môžu zaviesť alebo zachovávať výhodnejšie normy pre určovanie, kto je oprávnený ako utečenec alebo ako osoba oprávnená na doplnkovú ochranu, a pre určenie obsahu medzinárodnej ochrany, pokiaľ sú tieto normy zlučiteľné s touto smernicou.“

9 Kapitola II uvedenej smernice s názvom „Posudzovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu“ obsahuje jej články 4 až 8. Článok 4 tej istej smernice, nazvaný „Posudzovanie skutočností a okolností“, uvádza:

„1. Členské štáty môžu považovať za povinnosť žiadateľa predložiť čo najskôr všetky náležitosti potrebné na zdôvodnenie žiadosti o medzinárodnú ochranu. V spolupráci so žiadateľom je povinnosťou členského štátu posúdiť príslušné náležitosti žiadosti.

…

3. Posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu sa má vykonať na individuálnom základe a zahŕňa zohľadnenie:

a) všetkých príslušných skutočností, pokiaľ sa týkajú krajiny pôvodu v čase prijatia rozhodnutia o žiadosti, vrátane zákonov a nariadení krajiny pôvodu a spôsobu, ktorým sú uplatňované;

b) príslušných vyhlásení a dokumentácie predloženej žiadateľom vrátane informácií o tom, či žiadateľ bol alebo môže byť predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia;

c) individuálneho postavenia a osobných okolností žiadateľa vrátane takých faktorov ako pôvod, pohlavie a vek, s cieľom posúdenia, či by na základe osobných okolností žiadateľa činy, ktorým bol alebo mohol byť žiadateľ vystavený, predstavovali prenasledovanie alebo vážne bezprávie;

d) či činnosti žiadateľa od opustenia krajiny pôvodu boli vykonávané s výlučným alebo hlavným cieľom vytvorenia potrebných podmienok pre požadovanie medzinárodnej ochrany tak, aby sa posúdilo, či by uvedené činnosti spôsobili, že žiadateľ bude vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu v prípade návratu do tejto krajiny;

e) či sa mohlo odôvodnene očakávať, že žiadateľ prijme ochranu inej krajiny, kde by mohol získať štátne občianstvo.

…“

10 Kapitola III smernice 2011/95 s názvom „Oprávnenie na postavenie utečenca [Podmienky, za ktorých sa osoba považuje za utečenca – *neoficiálny preklad*]“ obsahuje články 9 až 12 tejto smernice. V článkoch 11 a 12 tejto smernice sú vymedzené prípady, v ktorých štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti prestáva byť utečencom a v ktorých je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti vylúčená z postavenia utečenca.

11 Články 13 a 14 uvedenej smernice sa nachádzajú v jej kapitole IV s názvom „Postavenie utečenca“.

12 Podľa článku 13 tej istej smernice:

„Členské štáty priznajú postavenie utečenca štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátneho občianstva, ktorí sú oprávnení ako utečenci v súlade s kapitolami II a III.“

13 Článok 14 tejto istej smernice s názvom „zrušenie, ukončenie alebo odmietnutie obnovenia postavenia utečenca“ stanovuje:

„1. Pokiaľ ide o žiadosti o medzinárodnú ochranu podané po nadobudnutí účinnosti smernice [2004/83], členské štáty zrušia, ukončia alebo odmietnu obnoviť postavenie utečenca štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva priznané vládnym, správnym, súdnym alebo kvázi súdnym orgánom, ak táto osoba prestáva byť utečencom v súlade s článkom 11.

2. Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť utečenca v súlade s článkom 4 ods. 1 odhaliť všetky významné skutočnosti a poskytnúť všetku príslušnú dokumentáciu, ktorú má k dispozícii, členský štát, ktorý priznal postavenie utečenca, preukáže na individuálnom základe, že dotknutá osoba prestala byť utečencom alebo nikdy ním nebola v súlade s odsekom 1 tohto článku.

3. Členské štáty zrušia, ukončia alebo odmietnu obnoviť postavenie utečenca štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva, ak po tom, ako im bolo priznané postavenie utečenca, dotknutý členský štát preukázal, že:

a) nemali mať postavenie utečenca alebo sú vylúčení z postavenia utečenca v súlade s článkom 12;

…“

14 Kapitola VII smernice 2011/95 s názvom „Obsah medzinárodnej ochrany“ obsahuje články 20 až 35 tejto smernice. Článok 29 tejto smernice, nazvaný „Sociálne zabezpečenie“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zaistia, aby osoby s postavením medzinárodnej ochrany získali v členských štátoch, ktoré im udelili takúto ochranu, potrebnú sociálnu pomoc, aká je poskytovaná štátnym príslušníkom tohto členského štátu.“

15 Článok 36 druhý odsek uvedenej smernice uvádza:

„Členské štáty v spolupráci s [Európskou komisiou] prijmú všetky potrebné opatrenia na vytvorenie priamej spolupráce a výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi.“

Smernica 2013/32

16 Odôvodnenia 4, 12, 13 a 43 smernice 2013/32 znejú:

„(4) Zo záverov v Tampere vyplýva, že spoločný európsky azylový systém by mal zahŕňať v krátkodobom horizonte spoločné normy pre spravodlivé a účinné konania o azyle v členských štátoch a v dlhodobom horizonte pravidlá Únie vedúce k spoločnému konaniu o azyle v Únii.

…

(12) Hlavným cieľom tejto smernice je stanoviť ďalšie normy pre konania v členských štátoch o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany s cieľom zaviesť v Únii spoločné konanie o azyle.

(13) Aproximácia procesných pravidiel pre poskytovanie a odnímanie medzinárodnej ochrany by mala pomôcť obmedziť sekundárne pohyby žiadateľov o medzinárodnú ochranu medzi členskými štátmi, kde by boli takéto pohyby zapríčinené rozdielmi v právnych rámcoch, a vytvoriť rovnaké podmienky na uplatňovanie smernice [2011/95] v členských štátoch.

…

(43) Členské štáty by mali posúdiť všetky žiadosti z vecnej stránky, t. j. posúdiť, či je daný žiadateľ oprávnený na medzinárodnú ochranu v súlade so smernicou [2011/95], pokiaľ táto smernica neustanovuje inak, najmä tam, kde možno odôvodnene predpokladať, že by iná krajina vykonala posúdenie alebo poskytla dostatočnú ochranu. Členské štáty by najmä nemali byť povinné posúdiť vecnú stránku žiadosti o medzinárodnú ochranu, ak prvá krajina azylu priznala žiadateľovi postavenie utečenca alebo inú dostatočnú ochranu a žiadateľ bude prijatý späť do uvedenej krajiny.“

17 Článok 1 smernice 2013/32 definuje jej účel takto:

„Účelom tejto smernice je stanoviť spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95].“

18 Článok 5 smernice 2013/32 s názvom „Priaznivejšie ustanovenia“ stanovuje:

„Členské štáty môžu zaviesť alebo si ponechať priaznivejšie normy pre konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany, ak sú tieto normy zlučiteľné s touto smernicou.“

19 Podľa článku 10 ods. 2 a 3 tejto smernice:

„2. Pri posudzovaní žiadostí o medzinárodnú ochranu rozhodujúci orgán najprv určí, či žiadatelia spĺňajú podmienky na priznanie postavenia utečenca, a ak tomu tak nie je, určí, či sú žiadatelia oprávnení na doplnkovú ochranu.

3. Členské štáty zabezpečia, aby rozhodujúci orgán prijal rozhodnutie o žiadosti o medzinárodnú ochranu po primeranom posúdení. Na tento účel členské štáty zabezpečia:

a) aby sa žiadosti posudzovali a rozhodnutia prijímali individuálne, objektívne a nestranne;

b) aby sa získavali presné a aktuálne informácie z rôznych zdrojov, ako sú EASO a UNHCR a relevantné medzinárodné organizácie pre ľudské práva, týkajúce sa všeobecnej situácie panujúcej v krajinách pôvodu žiadateľov a v prípade potreby aj v krajinách, cez ktoré prechádzali, a aby sa takéto informácie sprístupnili pracovníkom zodpovedným za posudzovanie žiadostí a prijímanie rozhodnutí;

c) aby pracovníci posudzujúci žiadosti a prijímajúci rozhodnutia mali vedomosti o príslušných normách uplatniteľných v oblasti azylového a utečeneckého práva;

d) aby pracovníci posudzujúci žiadosti a prijímajúci rozhodnutia mali v prípade potreby možnosť poradiť sa s odborníkmi o osobitných otázkach, ako sú otázky týkajúce sa zdravia, kultúrne otázky, otázky náboženstva, problematika detí alebo otázky rodovej rovnosti.“

20 Článok 33 ods. 1 a článok 33 ods. 2 písm. a) uvedenej smernice stanovujú:

„1. Okrem prípadov, v ktorých sa žiadosť neposudzuje v súlade s nariadením [č. 604/2013], od členských štátov sa nevyžaduje, aby posudzovali, či žiadateľ spĺňa požiadavky na priznanie medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95] v prípade, že sa žiadosť považuje za neprípustnú podľa tohto článku.

2. Členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú, iba ak:

a) iný členský štát poskytol medzinárodnú ochranu…“

21 Články 44 a 45 smernice 2013/32 stanovujú pravidlá upravujúce konanie o odňatí medzinárodnej ochrany.

22 Podľa článku 49 druhého odseku tejto smernice:

„Členské štáty prijmú v súčinnosti s Komisiou všetky potrebné opatrenia na zavedenie priamej spolupráce a výmeny informácií medzi príslušným orgánmi.“

Nemecké právo

23 Ustanovenie § 1 ods. 1 bodu 2 Asylgesetz (AsylG) (zákon o azyle) z 26. júna 1992 (BGBl. 1992 I, s. 1126), v znení uverejnenom 2. septembra 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798), v znení posledných zmien § 9 Gesetz zur Weiterentwicklung des Ausländerzentralregisters (zákon o vývoji centrálneho registra cudzích štátnych príslušníkov) z 9. júla 2021 (BGBl. 2021 I, s. 2467) (ďalej len „AsylG“), uvádza:

„1. Tento zákon sa vzťahuje na cudzincov, ktorí žiadajú:

…

(2) medzinárodnú ochranu na základe smernice [2011/95].“

24 Ustanovenie § 29 AsylG s názvom „Neprípustné žiadosti“ v odseku 1 bode 2 stanovuje:

„Žiadosť o azyl je neprípustná, ak…

(2) už iný členský štát Únie poskytol cudziemu štátnemu príslušníkovi medzinárodnú ochranu uvedenú v článku 1 ods. 1 bode 2…“

25 Ustanovenie § 60 ods. 1 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz – AufenthG) (zákon o pobyte, zárobkovej činnosti a integrácii cudzích štátnych príslušníkov na spolkovom území) z 30. júla 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1950), v znení uverejnenom 25. februára 2008 (BGBl. 2008 I, s. 162), v znení posledných zmien § 4a Gesetz zur Regelung eines Sofortzuschlages und einer Einmalzahlung in den sozialen Mindestsicherungssystemen sowie zur Änderung des Finanzausgleichsgesetzes und weiterer Gesetze (zákon o úprave okamžitého príplatku a jednotnej platby v systémoch minimálneho sociálneho zabezpečenia, ako aj o zmene zákona o finančnom vyrovnaní a ďalších zákonov) z 23. mája 2022 (BGBl. 2022 I, s. 760), stanovuje:

„Podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov, podpísaného v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)] [, ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954] (BGBl. 1953 II, s. 559) cudzinec nemôže byť vrátený na hranicu štátu, v ktorom je ohrozený jeho život alebo sloboda z dôvodu jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov. To isté platí pre osoby, ktorým je priznané právo na azyl, a cudzích štátnych príslušníkov, ktorým bolo buď priznané postavenie utečenca aktom, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, alebo z iného dôvodu majú postavenie zahraničných utečencov na spolkovom území, alebo im bolo mimo spolkového územia priznané postavenie zahraničných utečencov v súlade s Dohovorom o právnom postavení utečencov. Ak sa cudzinec odvoláva na zákaz vrátenia na hranicu, uvedený v tomto odseku, spolkový úrad v konaní o udelení azylu s výnimkou prípadov uvedených v druhej vete určí, či sú splnené podmienky uvedené v prvej vete a či sa tomuto cudziemu štátnemu príslušníkovi má priznať postavenie utečenca. Proti rozhodnutiu spolkového úradu možno podať opravný prostriedok len na základe ustanovení AsylG.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

26 QY, sýrska štátna príslušníčka, získala v roku 2018 v Grécku postavenie utečenca.

27 V deň, ktorý vnútroštátny súd neuviedol, QY podala žiadosť o medzinárodnú ochranu v Nemecku.

28 Verwaltungsgericht (správny súd, Nemecko) v konečnom rozhodnutí, ktoré je uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ale nie je datované, dospel k záveru, že QY by v Grécku čelila vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), takže sa tam nemôže vrátiť.

29 Rozhodnutím z 1. októbra 2019 spolkový úrad zamietol žiadosť QY o priznanie postavenia utečenca, ale priznal jej doplnkovú ochranu.

30 QY podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu Verwaltungsgericht (správny súd), ktorú tento súd zamietol. Podľa neho bola žiadosť o priznanie postavenia utečenca nedôvodná, pretože QY nehrozilo prenasledovanie v Sýrii.

31 QY teda podala priamy kasačný opravný prostriedok, ktorý tento Verwaltungsgericht (správny súd) povolil, na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Na podporu tohto opravného prostriedku uvádza, že Spolkový úrad bol viazaný priznaním postavenia utečenca gréckymi orgánmi.

32 Tento súd spresňuje, že uvedený Verwaltungsgericht (správny súd) bol povinný meritórne rozhodnúť o žiadosti QY o medzinárodnú ochranu. Túto žiadosť totiž nemožno vyhlásiť za neprípustnú z dôvodu predchádzajúceho priznania tohto postavenia v Grécku, keďže QY je vystavená vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v tomto členskom štáte v zmysle článku 4 Charty.

33 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že z vecného hľadiska je preukázané, že QY nespĺňa podmienky na to, aby jej bolo priznané postavenie utečenca. Okrem toho v súlade s § 60 ods. 1 druhou vetou zákona o pobyte, zárobkovej činnosti a integrácií cudzích štátnych príslušníkov na spolkovom území je jediným právnym účinkom rozhodnutia gréckych orgánov o priznaní postavenia utečenca zakázať vrátenie tohto utečenca na hraniciach tretieho štátu, z ktorého utiekol. Naproti tomu podľa nemeckého práva takéto rozhodnutie nezakladá žiadne právo na nové priznanie postavenia utečenca. Rovnako podľa nemeckého práva toto rozhodnutie o priznaní postavenia utečenca nemá nijaký záväzný účinok, ktorý by viedol k tomu, že nemecké orgány, ktoré sú len výnimočne povinné znova viesť konanie o udelení azylu, by mali dotknutej osobe povinne priznať toto postavenie v rámci tohto konania.

34 Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd domnieva, že je potrebné určiť, či právo Únie bráni tomu, aby spolkový úrad vykonal nové samostatné posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu a či právo Únie vyžaduje, že rozhodnutie o priznaní postavenia utečenca prijaté v inom členskom štáte má mať pre tento úrad záväzný účinok.

35 V tejto súvislosti tento súd po prvé zastáva názor, že primárne právo Únie, najmä článok 78 ZFEÚ, nemôže odôvodniť takýto účinok. Z primárneho práva Únie nevyplýva nijaká zásada vzájomného uznávania rozhodnutí o priznaní postavenia utečenca. V dôsledku toho a z dôvodu neexistencii jednotného postavenia medzinárodnej ochrany k dnešnému dňu posúdenie hmotnoprávnych podmienok žiadosti o takúto ochranu prislúcha členskému štátu, ktorému bola táto žiadosť predložená.

36 Podľa uvedeného súdu ani zásada vzájomnej dôvery nemôže odôvodniť vzájomné uznávanie takýchto rozhodnutí. Navyše táto dôvera bola v prejednávanej veci narušená z dôvodu, že dotknutej osobe hrozí, že bude v členskom štáte, ktorý jej poskytol medzinárodnú ochranu, vystavená vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty.

37 Po druhé vnútroštátny súd poznamenáva, že nijaké ustanovenie sekundárneho práva Únie výslovne nestanovuje, že priznanie postavenia utečenca členským štátom má záväzný účinok na konanie o udelenie azylu v inom členskom štáte.

38 Tento súd sa však pýta, či zásada jediného posúdenia žiadosti o medzinárodnú ochranu uvedená v článku 3 ods. 1 druhej vete nariadenia č. 604/2013 alebo aj ustanovenia článku 4 ods. 1 druhej vety a článku 13 smernice 2011/95 by mohli znamenať, že postavenie utečenca priznané jedným členským štátom by malo byť uznané vo všetkých ostatných členských štátoch bez vykonania nového posúdenia.

39 V tomto kontexte sa uvedený súd pýta na právne dôsledky, ktoré v prípade vážneho rizika porušenia článku 4 Charty v členskom štáte, ktorý poskytol medzinárodnú ochranu, spôsobuje zánik možnosti, aby iný členský štát, ktorému bola predložená nová žiadosť o medzinárodnú ochranu, zamietol túto žiadosť ako neprípustnú podľa článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32. Zastáva názor, že žiadateľ by mal byť považovaný týmto iným členským štátom za „prvožiadateľa“ a tento iný členský štát by mal pristúpiť k novému posúdeniu bez toho, aby bol viazaný úvahami uvedenými v predchádzajúcom rozhodnutí o priznaní postavenia utečenca, ktoré prijal prvý členský štát.

40 Ten istý súd však poznamenáva, že takýto prístup by mohol znamenať obchádzanie osobitných pravidiel týkajúcich sa zániku, vylúčenia a odňatia postavenia utečenca, stanovených v článkoch 11, 12 a 14 smernice 2011/95. Zdôrazňuje však, že v prejednávanej veci neexistuje riziko zhoršenia právneho postavenia dotknutej osoby, ktorá by v žiadnom prípade nemohla byť vrátená na hranicu krajiny jej pôvodu, keďže spolkový úrad jej priznal doplnkovú ochranu.

41 Po tretie sa vnútroštátny súd pýta na spôsob, akým treba chápať bod 42 uznesenia z 13. novembra 2019, Hamed a Omar (C-540/17 a C-541/17, EU:C:2019:964). Odkaz na „nové“ konanie o udelení azylu by totiž mohol svedčiť v prospech nového posúdenia, zatiaľ čo zmienka o právach spojených s postavením utečenca by mohla znamenať priznanie postavenia, ktoré už bolo priznané iným členským štátom.

42 Za týchto okolností Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„V prípade, že členský štát nemôže využiť právomoc priznanú článkom 33 ods. 2 písm. a) smernice [2013/32] považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú vzhľadom na priznanie postavenia utečenca v inom členskom štáte, lebo životné podmienky v tomto členskom štáte by žiadateľa vystavili vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 [Charty], majú sa článok 3 ods. 1 druhá veta nariadenia [č. 604/2013], článok 4 ods. 1 druhá veta a článok 13 smernice [2011/95], ako aj článok 10 ods. 2 a 3 a článok 33 ods. 1 a článok 33 ods. 2 písm. a) smernice [2013/32] vykladať v tom zmysle, že toto už priznané postavenie utečenca bráni [prvému] členskému štátu v tom, aby predloženú žiadosť o medzinárodnú ochranu nezávisle posúdil, a zaväzuje ho priznať žiadateľovi postavenie utečenca bez posúdenia hmotnoprávnych podmienok tejto ochrany?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

43 Írsko namieta proti prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania z dôvodu, že požadovaný výklad spadá pod uplatnenie tzv. teórie „acte clair“. Podľa Írska pri súčasnom stave práva Únie nijaké ustanovenie tohto práva nestanovuje, že členské štáty vzájomne uznávajú rozhodnutia o priznaní medzinárodnej ochrany prijaté iným členským štátom.

44 Podľa ustálenej judikatúry pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v právnom a skutkovom rámci, ktorý tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorého správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania predloženom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené [rozsudok z 8. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Preskúmanie zaistenia *ex offo*), C-704/20 a C-39/21, EU:C:2022:858, bod 61, ako aj citovaná judikatúra].

45 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania jednoznačne vyplýva, že položená otázka sa týka výkladu noriem práva Únie relevantných na účely sporu vo veci samej. Okolnosť uvádzaná Írskom, že takto požadovaný výklad je jednoznačne potrebný, spadá do vecnej stránky odpovede na túto otázku a nemôže ani za predpokladu, že by bola preukázaná, odôvodniť vyvrátenie prezumpcie relevantnosti, ktorá sa vzťahuje na túto otázku.

46 V každom prípade nie je zakázané, aby vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, ktorej odpoveď neponecháva priestor na žiadne dôvodné pochybnosti. Preto aj za predpokladu, že by to tak bolo, návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahujúci takúto otázku sa nestáva neprípustným (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. marca 2023, Vapo Atlantic C-604/21, EU:C:2023:175, bod 33).

47 Návrh na začatie prejudiciálneho konania je preto prípustný.

O prejudiciálnej otázke

48 Svojou jedinou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 3 ods. 1 nariadenia č. 604/2013, článok 4 ods. 1 a článok 13 smernice 2011/95, ako aj článok 10 ods. 2 a 3 a článok 33 ods. 1 a článok 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 vykladať v tom zmysle, že ak príslušný orgán členského štátu nemôže využiť právomoc, ktorú mu priznáva toto posledné ustanovenie, zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú žiadateľom, ktorému už iný členský štát udelil takúto ochranu z dôvodu vážneho rizika, že tento žiadateľ bude v tomto inom členskom štáte vystavený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty, je tento orgán povinný priznať uvedenému žiadateľovi postavenie utečenca len z dôvodu, že toto postavenie mu už bolo priznané uvedeným iným členským štátom, alebo či môže pristúpiť k novému samostatnému posúdeniu tejto žiadosti z vecného hľadiska.

49 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 33 ods. 1 smernice 2013/32 sa okrem prípadov, v ktorých sa žiadosť neposudzuje podľa nariadenia č. 604/2013, od členských štátov nevyžaduje, aby posudzovali, či žiadateľ spĺňa požiadavky na priznanie medzinárodnej ochrany podľa smernice 2011/95, pokiaľ sa žiadosť považuje podľa tohto článku za neprípustnú. Článok 33

ods. 2 smernice 2013/32 taxatívne uvádza situácie, v ktorých členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú [rozsudky z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 76, ako aj z 22. februára 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvosť rodiny – Už priznaná ochrana) C-483/20, EU:C:2022:103, bod 23].

50 V tejto súvislosti je cieľom článku 33 ods. 2 smernice 2013/32, ako vyplýva z odôvodnenia 43 tejto smernice, zmierniť povinnosť členských štátov posúdiť každú žiadosť o medzinárodnú ochranu vymedzením situácií, v ktorých sa takáto žiadosť považuje za neprípustnú. Vzhľadom na tento cieľ má toto ustanovenie ako celok povahu výnimky z tejto povinnosti [pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. augusta 2022, Bundesrepublik Deutschland (Dieťa utečencov narodené mimo hostiteľského štátu) C-720/20, EU:C:2022:603, bod 49 a citovanú judikatúru].

51 Medzi tieto situácie patrí situácia stanovená v článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, v ktorej už bola medzinárodná ochrana poskytnutá iným členským štátom. Ak teda členské štáty uplatnia tento dôvod neprípustnosti v takej situácii, sú oslobodené od povinnosti uvedenej v predchádzajúcom bode tohto rozsudku [pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. februára 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvosť rodiny – Už priznaná ochrana), C-483/20, EU:C:2022:103, body 23 a 24].

52 Súdny dvor však rozhodol, že vo výnimočných prípadoch orgány členského štátu nemôžu využiť právomoc, ktorú im priznáva článok 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, zamietnuť žiadosť o priznanie postavenia utečenca ako neprípustnú z dôvodu, že žiadateľovi už bola priznaná medzinárodná ochrana iným členským štátom, ak dospeli k záveru, že predvídateľné životné podmienky, ktorým by tento žiadateľ čelil ako osobe požívajúcej medzinárodnú ochranu v tomto inom členskom štáte, by ho vystavili vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty [pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 92; uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, EU:C:2019:964, bod 35, ako aj rozsudok z 22. februára 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvosť rodiny – Už priznaná ochrana), C-483/20, EU:C:2022:103, body 32 a 34].

53 Právomoc, ktorú priznáva článok 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, predstavuje v kontexte spoločného azylového konania zavedeného touto smernicou vyjadrenie zásady vzájomnej dôvery, ktorá umožňuje a vyžaduje, aby členské štáty v rámci spoločného európskeho azylového systému predpokladali, že zaobchádzanie so žiadateľmi o medzinárodnú ochranu v každom členskom štáte je v súlade s požiadavkami Charty, najmä s jej článkami 1 a 4, ktoré zakotvujú jednu zo základných hodnôt Únie a jej členských štátov, pričom takýto predpoklad a vyplývajúci výkon uvedenej právomoci nemožno odôvodniť, ak sa preukáže, že v danom členskom štáte to tak v skutočnosti nie je (rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, body 83 až 86, ako aj uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, EU:C:2019:964, bod 41).

54 V tejto súvislosti treba spresniť, že nedostatky uvedené v bode 52 tohto rozsudku musia dosiahnuť mimoriadne vysokú hranicu závažnosti, ktorá závisí od všetkých okolností prípadu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, body 89 až 91).

55 S prihliadnutím na túto judikatúru si vnútroštátny súd kladie otázku, či v prípade, že orgán členského štátu nemôže vyhlásiť žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú posudzuje, za neprípustnú podľa článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, môže teda posúdiť dôvodnosť tejto žiadosti o medzinárodnú ochranu bez toho, aby bol viazaný skutočnosťou, že iný členský štát už priznal žiadateľovi takúto ochranu.

56 S cieľom odpovedať na položenú otázku treba po prvé konštatovať, že právo Únie v oblasti medzinárodnej ochrany v súčasnosti neobsahuje výslovnú povinnosť členských štátov automaticky uznávať rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca prijaté iným členským štátom.

57 V tejto súvislosti z článku 78 ods. 1 ZFEÚ ďalej vyplýva, že spoločná politika, ktorú Únia vyvíja v oblasti azylu, má za cieľ poskytnúť zodpovedajúce právne postavenie každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý potrebuje medzinárodnú ochranu, a zabezpečiť súlad so zásadou zákazu vrátenia. Rôzne aspekty spoločného európskeho azylového systému sú uvedené v článku 78 ods. 2 písm. a) až g) ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2017, Slovensko a Maďarsko/Rada, C-643/15 a C-647/15, EU:C:2017:631, bod 75).

58 Konkrétne článok 78 ods. 2 písm. a) ZFEÚ stanovuje, že Európsky parlament a Rada Európskej únie prijmú opatrenia týkajúce sa spoločného európskeho azylového systému, ktorý zahŕňa „jednotný štatút azylu pre štátnych príslušníkov tretích krajín platný v celej Únii“.

59 Hoci toto ustanovenie poskytuje právny základ na to, aby normotvorca Únie prijal akty Únie obsahujúce takýto jednotný štatút, nič to nemení na tom, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 48 svojich návrhov, že zásah normotvorcu Únie je potrebný na to, aby sa konkrétne zhmotnili všetky práva spojené s uvedeným postavením, ktoré, priznané jedným členským štátom a uznané všetkými ostatnými, by bolo platné v celej Únii.

60 V tejto súvislosti z odôvodnení aktov prijatých na základe článku 78 ods. 2 ZFEÚ, a najmä z odôvodnenia 6 nariadenia č. 604/2013, odôvodnení 7 a 9 až 11 smernice 2011/95, ako aj z odôvodnení 4 a 12 smernice 2013/32 vyplýva, že normotvorca Únie má v úmysle postupne vytvoriť spoločný európsky azylový systém, ktorý by mal v konečnom dôsledku viesť k spoločnému konaniu a jednotnému postaveniu utečenca platnému v celej Únii.

61 V prvom rade tak smernica 2011/95 prijatá na základe článku 78 ods. 2 písm. a) a b) ZFEÚ má za cieľ, ako vyplýva z jej článku 1 v spojení s jej odôvodnením 12, najmä zabezpečiť, aby všetky členské štáty uplatňovali spoločné kritériá na identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. septembra 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, bod 37).

62 Pokiaľ ide najmä o ustanovenia tejto smernice uvedené vnútroštátnym súdom, jej článok 4 stanovuje spoločné kritériá vo vzťahu k posúdeniu skutočností a okolností v rámci posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu, pričom v druhej vete prvého odseku spresňuje, že členskému štátu prináleží, aby v spolupráci so žiadateľom posúdil príslušné náležitosti žiadosti. Článok 13 uvedenej smernice ukladá členským štátom povinnosť priznať postavenie utečenca štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátneho občianstva, ktorí spĺňajú podmienky na to, aby boli považovaní za utečenca v súlade s kapitolami II a III tej istej smernice.

63 Ani tieto ustanovenia, ani žiadne iné ustanovenie smernice 2011/95 však neukladajú členským štátom povinnosť automaticky uznávať rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca prijaté iným členským štátom. Naopak, niektoré ustanovenia tejto smernice, ako napríklad jej článok 29 ods. 1 týkajúci sa sociálneho zabezpečenia, obmedzujú určité práva súvisiace s postavením utečenca na členský štát, ktorý ho priznal.

64 Ďalej účelom smernice 2013/32, ktorá bola prijatá na základe článku 78 ods. 2 písm. d) ZFEÚ, je podľa jej článku 1 „stanoviť spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany podľa smernice [2011/95]“.

65 Článok 10 smernice 2013/32, na ktorý poukazuje vnútroštátny súd, stanovuje podmienky, ktorým podlieha posudzovanie žiadostí o takúto ochranu, a v odseku 2 vyžaduje, aby zodpovedný orgán najprv určil, či žiadateľ spĺňa podmienky na priznanie postavenia utečenca, a ak to tak nie je, určil, či žiadateľ spĺňa podmienky na priznanie doplnkovej ochrany. V súlade s odsekom 3 tohto článku 10 musí tento orgán prijať svoje rozhodnutie po primeranom posúdení a splniť podmienky vymenované v tomto ustanovení. Naproti tomu ani uvedený článok 10, ani článok 33 ods. 1 a článok 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, ktorých obsah bol pripomenutý v bodoch 49 až 51 tohto rozsudku, neukladajú uvedenému orgánu povinnosť automaticky uznávať rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca prijaté iným členským štátom.

66 Napokon cieľom nariadenia č. 604/2013 založeného na článku 78 ods. 2 písm. e) ZFEÚ je podľa jeho článku 1 stanoviť kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov.

67 V súlade s článkom 3 ods. 1 tohto nariadenia žiadosť o azyl podanú štátnym príslušníkom tretieho štátu alebo osobou bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z členských štátov v zásade posúdi jeden členský štát, ktorý kritériá uvedené v kapitole III uvedeného nariadenia označia za zodpovedný (rozsudok zo 16. februára 2017, C. K. a i., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, bod 56), nevyplýva pritom z toho, že vzhľadom na neexistenciu akéhokoľvek ustanovenia v tomto zmysle musí byť rozhodnutie prijaté takto označeným členským štátom automaticky uznané ostatnými členskými štátmi.

68 Z dôvodov uvedených v bodoch 57 až 67 tohto rozsudku vyplýva, že normotvorca Únie pri súčasnom stave spoločného európskeho azylového systému ešte úplne nekonkretizoval cieľ článku 78 ods. 2 písm. a) ZFEÚ, ktorým je jednotný štatút azylu v prospech štátnych príslušníkov tretích krajín platný v celej Únii. Konkrétne normotvorca Únie v tomto štádiu nestanovil zásadu, podľa ktorej by členské štáty boli povinné automaticky uznávať rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca prijaté iným členským štátom, ani nespresnil spôsoby vykonania takejto zásady

69 Hoci teda členské štáty môžu pri súčasnom stave práva Únie podmieniť priznanie všetkých práv spojených s postavením utečenca na ich území prijatím nového rozhodnutia o priznaní tohto postavenia ich príslušnými orgánmi, môžu stanoviť automatické uznávanie takýchto rozhodnutí prijatých iným členským štátom ako priaznivejšie ustanovenie v zmysle článku 3 smernice 2011/95 a článku 5 smernice 2013/32. Je pritom nesporné, že Spolková republika Nemecko túto možnosť nevyužila.

70 Za týchto podmienok treba po druhé určiť rozsah posúdenia žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej žiadateľom, ktorému už iný členský štát priznal postavenie utečenca, príslušným orgánom členského štátu.

71 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ako bolo uvedené v bode 62 tohto rozsudku, podľa článku 13 smernice 2011/95 členské štáty priznajú postavenie utečenca štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátneho občianstva, ktorí spĺňajú podmienky na to, aby boli považovaní za utečenca v súlade s kapitolami II a III tejto smernice, bez toho, aby v tejto súvislosti disponovali diskrečnou právomocou [pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. júna 2015, T., C-373/13, EU:C:2015:413, bod 63; zo 14. mája 2019, M a i. (Odňatie postavenia utečenca), C-391/16, C-77/17 a C-78/17, EU:C:2019:403, bod 89, ako aj zo 16. januára 2024, Intervjuirašt organ na DAB pri MS (Ženské obete domáceho násilia), C-621/21, EU:C:2024:47, bod 72 a citovanú judikatúru]. Okrem možnosti uplatniť priaznivejšie vnútroštátne normy, stanovenej v článku 3 smernice 2011/95, však táto smernica nestanovuje priznanie postavenia utečenca iným štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobám bez štátnej príslušnosti, než sú štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti, ktorí tieto podmienky spĺňajú [pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. septembra 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, bod 48 a citovanú judikatúru, ako aj z 9. novembra 2021, Bundesrepublik Deutschland (Zachovanie celistvosti rodiny), C-91/20, EU:C:2021:898, body 39 a 40, ako aj citovanú judikatúru].

72 Na účely určenia, či sú uvedené podmienky splnené, musia členské štáty v súlade s článkom 4 ods. 3 smernice 2011/95 vykonať posúdenie každej žiadosti o medzinárodnú ochranu na individuálnom základe, pričom zohľadnia najmä všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu dotknutej osoby v čase prijatia rozhodnutia o žiadosti, príslušné informácie a dokumentáciu predloženú touto osobou, ako aj jej individuálne postavenie a osobnú situáciu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. januára 2018, F, C-473/16, EU:C:2018:36, bod 41, ako aj z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 98).

73 V rovnakom zmysle z článku 10 ods. 3 smernice 2013/32 v podstate vyplýva, že žiadosti o medzinárodnú ochranu sa musia posudzovať individuálne, objektívne a nestranne na základe presných a aktuálnych informácií.

74 Preto za predpokladu, že na základe judikatúry pripomenutej v bode 52 tohto rozsudku príslušný orgán členského štátu nemôže vyhlásiť žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá mu bola predložená, za neprípustnú podľa článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32, tento orgán musí vykonať individuálne, úplné a aktualizované posúdenie podmienok na priznanie postavenia utečenca.

75 Ak žiadateľ spĺňa podmienky na to, aby bol považovaný za utečenca v súlade s kapitolami II a III smernice 2011/95, uvedený orgán mu musí priznať postavenie utečenca bez toho, aby mal diskrečnú právomoc.

76 V tejto súvislosti hoci ten istý orgán nie je povinný priznať tomuto žiadateľovi postavenie utečenca len z dôvodu, že toto postavenie mu bolo predtým priznané rozhodnutím iného členského štátu, musí v plnom rozsahu zohľadniť toto rozhodnutie a skutočnosti, ktoré ho podporujú.

77 Spoločný európsky azylový systém, ktorý zahŕňa spoločné kritériá na identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu, ako to zdôrazňuje odôvodnenie 12 smernice 2011/95, sa totiž zakladá na zásade vzájomnej dôvery, v súlade s ktorou sa okrem výnimočných okolností musí predpokladať, že zaobchádzanie so žiadateľmi o medzinárodnú ochranu v každom členskom štáte je v súlade s požiadavkami práva Únie, vrátane Charty, Dohovoru o právnom postavení utečencov, ako aj Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme [pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2011, N.S. a i., C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, body 78 až 80, ako aj z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, body 84 a 85].

78 Na tento účel v súlade so zásadou lojálnej spolupráce uvedenou v článku 4 ods. 3 prvom pododseku ZEÚ, podľa ktorej sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo Zmlúv (rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 42), a ktorá je konkrétne vyjadrená v článku 36 smernice 2011/95, ako aj v článku 49 smernice 2013/32, a s cieľom zabezpečiť v čo najväčšej možnej miere jednotnosť rozhodnutí prijatých príslušnými orgánmi dvoch členských štátov o potrebe medzinárodnej ochrany toho istého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti treba konštatovať, že príslušný orgán členského štátu, ktorý má rozhodnúť o novej žiadosti, musí čo najskôr začať s výmenou informácií s príslušným orgánom členského štátu, ktorý predtým priznal postavenie utečenca tomu istému žiadateľovi. V tejto súvislosti prináleží prvému z týchto orgánov, aby informoval druhý o novej žiadosti, zaslal mu svoje stanovisko k tejto novej žiadosti a požiadal ho, aby v primeranej lehote odovzdal informácie, ktoré má k dispozícii a ktoré viedli k priznaniu tohto postavenia.

79 Táto výmena informácií je určená na to, aby orgán členského štátu, ktorému bola predložená uvedená nová žiadosť, mohol plne informovaným spôsobom vykonať overenia, ktoré má v rámci konania o medzinárodnej ochrane.

80 Vzhľadom na všetky predchádzajúce dôvody, treba na položenú otázku odpovedať, že článok 3 ods. 1 nariadenia č. 604/2013, článok 4 ods. 1 a článok 13 smernice 2011/95, ako aj článok 10 ods. 2 a 3 a článok 33 ods. 1 a článok 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 sa majú vykladať v tom zmysle, že ak príslušný orgán členského štátu nemôže využiť právomoc, ktorú mu priznáva toto posledné uvedené ustanovenie, zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú žiadateľom, ktorému už iný členský štát udelil takúto ochranu z dôvodu vážneho rizika, že tento žiadateľ bude v tomto inom členskom štáte vystavený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty, má tento orgán povinnosť vykonať nové individuálne, úplné a aktualizované posúdenie tejto žiadosti pri novom konaní o medzinárodnej ochrane vedenom v súlade s ustanoveniam 2011/95 a 2013/32. V rámci tohto posúdenia však tento orgán musí v plnom rozsahu zohľadniť rozhodnutie uvedeného iného členského štátu o priznaní medzinárodnej ochrany uvedenému žiadateľovi a skutočnosti, ktorými je toto rozhodnutie podložené.

O trovách

81 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny

alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, článok 4 ods. 1 druhá veta a článok 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany, ako aj článok 10 ods. 2 a 3, článok 33 ods. 1 a článok 33 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany,

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

že ak príslušný orgán členského štátu nemôže využiť právomoc, ktorú mu priznáva toto posledné uvedené ustanovenie, zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú žiadateľom, ktorému už iný členský štát udelil takúto ochranu z dôvodu vážneho rizika, že tento žiadateľ bude v tomto inom členskom štáte vystavený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty, má tento orgán povinnosť vykonať nové individuálne, úplné a aktualizované posúdenie tejto žiadosti pri novom konaní o medzinárodnej ochrane vedenom v súlade s ustanoveniam 2011/95 a 2013/32. V rámci tohto posúdenia však tento orgán musí v plnom rozsahu zohľadniť rozhodnutie uvedeného iného členského štátu o priznaní medzinárodnej ochrany uvedenému žiadateľovi a skutočnosti, ktorými je toto rozhodnutie podložené.

Podpisy